

Ängslyckan

Allt han tänkte på blev hon.

En sådan flicka skulle aldrig gå att glömma. Inte för att hon gjort ont ibland, så att han ännu kände värken. Mera för en kraft hon väckt i honom. En stund med henne var vila för den han innerst var. Hon hade ju funnits där hos honom, i torpet skänkt livet mening. Hon var ett levande bevis på något större, smärtade för att hon var god och ren och rörde vid något stort, utforskat i hans bröst.

Han betraktade sitt faluröda lilla hus, som hon övergett. Änglyckan, som här en gång sänkts ned bland sju gånger sjuttio blommor. En främling skulle nog ha tyckt att det ännu såg hemtrevligt, ombonat ut, med midsommarns alla blomster inpå. Han ensam skådade genom väggar och glas tomheten, naken efter henne. Jag kommer tillbaka när du mognat, hade hon sagt.

Han visste inte vad hon menat med mogna, kunde möjligen ana. Bli som hon rak, stå där oförvägen och utan onda aningar, kunde han det? Vara verklig man? Aldrig i detta hus.

Här stod minnen tätt som en vilsegångs skog. Det skulle aldrig gå att ändra, så han hämtade kofoten ur uthuset.

En skog utan nåd måste röjas. Här fanns ingen barmhärtighet kvar. Lena skulle inte låtit hågkomster stå som munument över en förlorad värld. Här skulle han kunna gå och känna det tomt, av varenda småsak bli påmind om livet deras tillsammans. Sitta höstkvällar i sin fåtölj vid elden, begrunda vad han mist, känna fattigdomen som ett ihållet drag av tårar inom sig.

Vännerna på besök skulle hantera honom som förr, tassa med ytliga säganden kring om trevnad och herre på täppan. Inte kunna se fattigdomen eller låtsas om den. Så gå igen, likt gamla foton försvinna genom trädgården. Ensamhet skulle nalkas med inre tomhet och sakta förlama hans värld. Han välte omkull regntunnan och lät den rulla undan mot buskarna. Vattnet blänkte över ekträet och tände en tanke om nattvard i skog, varför visste han inte.

När botten rämnat i den gamla ekan de fått med torpet och de blivit sittande med vattnet stigande dem över fötter, knän och midja, hade hon bara skrattat. Glädjen hade lyst i hennes ögon och himmelns ljus lagt eviga charader i hennes ansikte. Inget ojande över blöta kläder, oro för gyttja, blodiglar, det nersuttna vraket. Bara sitt uppsluppna skratt och några ord om all världens väg som svar på hans surhet efteråt vid spisen.

Han hade sett det tydligt när de torkat sina kläder, att hon aldrig lät sig överraskas av något, levde med i äventyren. Medan han satt och grämde sig över en förspild ägodel och skyltade upp sin förtrytelse, ställde hon fram hallonsaft. Det finns väl snyggare kvinns än du, så hade han tänkt i hämnd. Han hade blivit fördömt borgerlig och tog naturen som en förolämpning.

Kände tvekan, skulle han ångra sig? Gick in genom glasverandan, såg den var vackert åldrad i sina blyfattade glas och målade förra året. Han fortsatte in i köket, som dröjde med sina järngrytor och näpen kryddhylla över vedspisen. Hans vinställ såg vemodigt ut över bänken. Han vågade sig trots allt in i kammaren, där sängen stod och gapade som en skändad grav. Han kände pulsen öka, skammen stiga. Mänskan är tvinnad av andlig åtrå, hade hon sagt. Och hon sa det som han själv sagt förlåt till sin mamma, när han svurit åt henne. Det handlar inte om teknik, förstår du inte det? Det finns inga regler för tillgivenhet.

Vilka ord! Vilka fullständigt gråtfärdiga ord som blivit sittande i tapeternas blå små blommor. Och vid kommoden i farstun hade han erbjudit henne en hyvel för benhåren. Den hade hans förra lämnat kvar, antagligen för att han skulle söka upp henne igen och stanna på kaffe. Men Lena hade bara skrattat till och gått förbi med krusbären. Tycker du att jag behöver en sån hade hon sagt.

Han tog med sig spritbuteljen, ett snapsglas för att låta sin bitterhet få sjunka in, tre centiliter åt gången. I soffan av rotting slog han sig ned, hällde i och beskådade spänt immans glas.

Helt ensam, men genom de ojämna rutornas gyckel tvekade grönt och blått. Grått. Där någonstans anade han ödets gamar beskåda hans åtel. I detta nu sorgsnade skapelsen kring honom, uppbar dödens fulla tyngd. Skulle då Gud hava sagt? log ormen. Han reste sig, ställde sig som bröderna brukade, hälar tätt ihop, höjde sina sårs tysta skål. Grindslanten såg medlidsamt på första svepningen. Gutår, din gamle skitstövel! Haha. Du skall älska din nästa såsom din förra! Ja, fassen.

Han försökte skratta, fick till en grimas. Realpolitiskt var det ändå så att han säkert kunde få en rejäl hacka för huset. Hundratusen, åttio. Någon gång i livet måste man ändå vara fullkomligt ärlig, annars är man ingen riktig människa. Bara en liten lort, mindes han Bröderna Lejonhjärta. Ställd mot väggen hade också Macbeth hoppats allt, han som ändå var dömd. Finns de som inte är födda av kvinnor, litteraturen handlade om det.

Hällde i sitt andra glas, behöll så flaskan i högra handen och gick fram till det öppna fönstret. Skål för den andra, med blicken i trädkronorna. Tredje. Sedan, efter hinsides tvekan, hällde han sin återstod rakt ned i rabatten. Några blomblad darrade till. Han stirrade på det tomma glaset i sin hand, placerade det på bordet, tillsammans med flaskan.

Men ändå. Huset och skillingen skulle bara bli den fega självömkan, undanflykten, nattvaket. Reliken. Judaspengarna, evig tvekan för hans smala väg. Sjuttiotusen kanske, skitsamma. Den kåken skall jämnas med mark och spökmöbler, de första brädorna skrek som barn när kofoten drog dem obändigt i sär.

En bil körde förbi, stannade naturligtvis inte för att snoka och han slapp höra några idiotförklaringar. Lite damm virvlade upp och blåste mot sjön. Han såg efter dem och kände sin alkohol vid tinningen. Beglodde brädorna på marken, det hade känts så rätt. Radikalt, av radix, gå till roten. Gå hennes väg.

Om han åtminstone haft kvar båten, som hon hjälpt honom sitta ner till sjöbotten. Han hade ju kunnat ro över till busshållplatsen. Den borde väl tas upp ur glömskan, men det var inte hans uppgift, sannerligen inte. Hon kunde kanske ha gjort det, ja, skulle säkert vilja försöka och hade erbjudit sig innan det glömdes bort. Det var när han for ut mot henne. Vilken idiot han varit, vilken okänslig, lomhörd sömngångare och förlorad son. Det går fler tåg hade hon sagt, hon förstås, alltid hon. Själv kunde han gå i timtal och analysera förklingade ord och gester. Tänker du på det än, det hade jag nästan glömt, brukade han få höra där han gick i unken beräkning. Hon var alltid ren, öppen vitt.

Skulle han ta tåget, trängas med nyfikna i värmen? Stockholm? Paris? Berlin? Lena kom all världens städer att verka likgiltiga. Hon som ödelade metropoler med sitt leende, uppsökte själv aldrig kulturerna, traderandet. Hon behövde dem väl inte, hon var dem i ögons gotiska valv, bar livets eget ord i sina händer.

Han orkade henne inte.

Som en hemlighet på torgen gick hon kring. Fritt, för alla stod ju som lamm omkring henne. Älskade av henne, älskande henne. Så måste det vara. Inget ville hon ha, deltog aldrig i skaffandet.

Satans brädhög. Må den gå till Ginnungagap! Ner skulle den, om han var radikal eller vansinnig. Om så bara för att visa att det finns känslor, måste finnas, som övervinner världen, med kraft lägger lögnen i jord.

Vad håller du egentligen på med? och det var som hon nafsade honom i örat, tog livtag. Ville brotta ner honom just där. Vad ska du riva huset för din lille stolle, det har ju nån byggt.

Så ömklig var han att huden följde med kläderna av på kvällarna, huttrade utan sitt skyle. Nu kändes det bättre. Beslutet sände liv i blodomloppet, de nya tankarna togs tacksamt emot av hans kropp. Han böjde sig ned, plockade smultron som liten gosse igen.

Klart han inte ville förstöra det fina lilla, gamla bostället. Ängslyckan, såsom ett blomster på marken. Ge henne. Hon passade här, hon som inget ville ha. Men någon ville väl? Ja, säkert. En annan som inte räknar pengar. Och någon krake hade väl vuxit upp här, på de slitna brädgolven och längtade tillbaka.

Hur hade han kunnat tro att det gick att lägga försåt för Lena, duka med hennes färger. Laga älsklingsrätter och imitera i samtalet en hållning hon skulle gilla? Men hon brukade ändå vara så glad åt det han gjort. Jag ska be henne om förlåtelse.

Han slog numret stående vid sekretären och hon svarade. Han trodde hon låg på magen på sin säng. Det är jag.

Är det du din lille dumsnut.

Jag begriper att du inte kan förlåta mig, men jag ringer för att tala om att jag skall börja om. Ensam.

Ja.

Jag ger mig av. Du får Ängslyckan.

Vad du är dum.

Det är allvar. Jag ger mig av.
Vart ska du ta vägen? Jag vill inte ha torpet. Ge det till din mamma.
Hon? Det går inte.
Sälj det då. Ska du resa bort?
Ja, jag lämnar alltihop nu. Jag bara gråter här.
Du låter lessen. Men det är värre när du är arg.
Jag förstår att jag aldrig får dig tillbaka. Därför reser jag.
Var inte sentimental nu. Måla, det är ju det du vill, säger du. Men det är klart du kan åka på semester igen, om det känns bra.
Följer du med?
Nej, tack. Kanske en annan gång. Men räkna inte med det. Det förstår du nog.
Snälla Lena.
En annan gång. Åk du. Ring nån gång.
Det känns ändå som du vill mig väl.
Jadå, sa hon och då fick han behärska sig.

*

Tåget susade fram genom tomheten, Lenas. Det skulle varit rätt i alla fall att riva torpet. Han kände sin inre förbundenhet med henne, som ett klosters avskildhet i sin kropp, dess tysta, väntande väggar. Det öde efter henne var ett rike som måste få synas. Hela världen stod blockerande i vägen.

Han såg på det lilla kupébordet framför sig. Alla trodde att man behöver ett litet bord när man åker tåg, lägga saker på. Det kanske blivit sant, för vi har lärt oss att alltid ha något med oss. Ta ett glas saft, förstås.

Ingen resande utan bagage. Den sista skjortan har inga fickor. Bara Lena reste ju utan.

Vad är det för en amerikakoffert, hade hon frågat när han packade sina tillhörigheter för semestern. Och han mindes hur misslyckad och undermålig han känt sig då. Han var som sin egen intendent, grejorna ägde honom.

Packa är att gardera sig, inte vilja möta livet som det är. Vara rädd det är rått. Lena hade haft det i sig att alltid fråga vad som var nödvändigt och visste att inte mycket var det. Osynliga världar som mod, kärlek, frid. Låta dem växa. Låta dem leda. Ana dem vidgas bland tingen.

Hon verkade se när han steg av tåget. Hans grova skor rasslade med perronggruset när han tog mark. Men det väntade skrattet uteblev och från tomheten bakom gick en ilning till hjärtat. Väskan var mest packad med nödvändiga kläder och det nostalgiska inskränkt till några färger, penslar och rationella fetischer. Ändå kändes den tung att kånka. Innan han fann sin lunk slog den mot högerbenet ett par gånger och han anade henne nära, hennes väsens orgelbrus. Långt inne i sig kände han gråten bli dagg.

Han hade aldrig tänkt på att tegelpannorna såg så sneda och brokiga ut, kom taket att myllra, fattigdomskomiskt. Men trädgårdsgången knastrade som förr,

trappan var här tidlös, dörrens torra patina berörde. Landens ringblommor hälsade honom, de stodo bugande i par vid par.

Han hade egen nyckel kvar, men då han var sällsynt gäst numera visade han hänsyn och knackade hövligt på. Samtidigt sköt han in nyckeln i låset och öppnade dörren.

Jaja, hördes en tidlös kvinnoröst från salen. Du kommer nu i alla fall! Hans mor kom emot honom, välkomnande. Litet gråare, men det klädde henne nästan. Blicken var fast och blandade bara med tvekan överraskning i sin stillsamma glädje. Kunde någon släkt med honom åldras skönt.

Du kommer i alla fall.

Ja, det blev inte så mycket av med semesterplanerna. Lena hade lite att ordna med, och jag, . . .

Hemma var sig likt. Han vankade av och an, kände igen sig och såg sin fars porträtt. Fåtöljen stod väntande vid kaminen, som inte eldades så här års. Det var svalt och friskt vid det gläntande fönstret, och full dager. Han såg sin mor och prövade ett leende. Hon log tillbaka, förväntansfull. De slog sig ned, en pratstund kunde behövas.

Jaså, du kommer ensam. Ni delade på er?

Hon tvekade: Du lät så glad när vi talades vid sist.

Det var jag. Men det kanske ändå är lika bra ensam, den här gången. Jag är nog inte riktigt torr bakom öronen än, brukar du ju säga.

Då log hans mor, mer än som var befogat, men så där förlåtande och hoppfullt som hon alltid brukade.